

POSTANOWIENIE

8 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 8 sierpnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 18 maja 2023 r., I ACa 1683/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz A. P.
kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 maja 2023 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu w części uwzględniające roszczenie powódki o zapłatę i orzekające o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego, przekazując w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania (pkt 1.), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2.).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany bank zaskarżając je w części oddalającej apelację. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a to przepisów art. 385² k.c., art. 385¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 3 Prawa bankowego. Ponadto skarżący wskazał na potrzebę:

- wykładni art. 189 k.c. w kontekście pojęcia interesu prawnego - czy kredytobiorcy posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy, w przypadku gdy przysługuje im dalej idące roszczenie o zapłatę;

- wykładni art. 385² k.c. w kontekście umów kredytów indeksowanych do waluty obcej, tj. rozstrzygnięcie czy art. 385² k.c. wskazując, że oceny zgodności postanowienia z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny, należy wyklądać w ten sposób, że:

- zakres obowiązku informacyjnego banku wobec kredytobiorcy w zakresie ryzyka kursowego związanego z umową kredytu indeksowanego do waluty obcej należy oceniać z uwzględnieniem wymogów prawnych (albo ich braku) oraz rekomendacji organów nadzoru bankowego obowiązujących wówczas w tym zakresie, czy też dopuszczalne i prawidłowe jest obarczanie obecnie banku niespełnieniem bliżej nieokreślonych obowiązków informacyjnych, nie znajdujących podstawy prawnej,

- czy dopuszczalne i prawidłowe jest zakwestionowanie przez sąd należytego spełnienia przez bank wobec kredytobiorców obowiązku informacyjnego przed zawarciem umowy kredytu poprzez posłużenie się w tym zakresie zwrotami ogólnikowymi, z których nie wynikają konkretne kryteria realizacji przedmiotowego obowiązku, co zdaniem Skarżącego wskazuje, że Sąd nie jest w stanie w sposób konkretny określić, w jaki sposób bank powinien był zrealizować wobec konsumenta obowiązek przedkontraktowy dotyczący ryzyka kursowego, a w konsekwencji sprawia, że nie powinien wyciągać z tego tytułu negatywnych dla banku skutków prawnych, szczególnie tak daleko idących jak nieważność (trwała bezskuteczność) umowy;

- czy dopuszczalne i prawidłowe jest odwoływanie się przez Sąd dokonujący przedmiotowej oceny *ex post* do okoliczności zaszłych po zawarciu umowy bez jednoczesnego, konkretnego uzasadnienia, że bank powinien był przed zawarciem umowy z konsumentem te okoliczności przewidzieć (w szczególności skalę wzrostu kursu CHF);
- wykładni pojęcia postanowienie zawartego w art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w kontekście sporów sądowych dotyczących kredytów indeksowanych do franka szwajcarskiego i związanego z tym pojęcia zakresu ewentualnej abuzywności postanowień dotyczących indeksacji. Zdaniem skarżącego odpowiedzi wymaga pytanie, czy sąd uznając za abuzywne postanowienia umowne powinien określić w sposób konkretny zakres tej abuzywności;
- rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego „czy w kontekście orzecznictwa TSUE (...) stwierdzającego możliwość zastosowania w miejsce podlegających eliminacji nieuczciwych warunków umownych przepisów dyspozytywnych, które weszły w życie po zawarciu umowy kredytu dopuszczalne jest odwołanie się do art. 358 § 1 i 2 k.c. w wersji znowelizowanej ustawą o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe z dnia 23 października 2008 r. (Dz.U. Nr 228, poz. 1506), obowiązującej od dnia 24.01.2009 r. w przypadku umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej (w szczególności do CHF) zawartej przed tą datą, z której wyrugowaniu podlegają abuzywne postanowienia dotyczące indeksacji kredytu do tej waluty (...).”.

Powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że

skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi

Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne, podobnie jak i wskazane przepisy prawa, stanowiły przedmiot licznych wypowiedzi tak Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriciuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44). Nie są to zatem zagadnienia czy problemy nowe. Ich trafność i aktualność potwierdza natomiast pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Odnosząc się zaś do podnoszonej w skardze potrzeby wykładni art. 189 k.p.c. należy wskazać, że problem ten był już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Zobowiązanie wynikające z umowy kredytu tworzy wieloletni stosunek prawny między stronami. Skuteczne powołanie się na interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. wymaga wykazania przez powoda, że wyrok wydany w tego rodzaju sprawie wywoła takie konsekwencje prawne w stosunkach między

stronami, w wyniku których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie, nie będzie budziła wątpliwości, co spowoduje w konsekwencji, iż zostanie usunięta niepewność co do istnienia określonych praw i obowiązków stron oraz ryzyko ich naruszenia w przyszłości (zob. wyrok SN z 12 stycznia 2022 r., II CSKP 212/22). Rozstrzygnięcie, czy zobowiązanie kredytowe istnieje usunęłoby wątpliwość, czy na stronach ciąży dalej obowiązki wynikające z umowy kredytu np. spłata rat (zob. postanowienia SN: z 7 lutego 2023 r., I CSK 4243/22, z 26 lipca 2023 r., I CSK 6254/22, z 22 sierpnia 2023 r., I CSK 6614/22).

Sąd Najwyższy podziela w pełni powyższe stanowiska, pozostające zgodne z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem krajowym i międzynarodowym. Pozwany nie przedstawił dostatecznych argumentów dla przyjęcia, że obecna linia orzecznicza powinna ulec zmianie. Wobec powyższego nie można przyjąć, ani że wskazane przez skarżącego kwestie stanowią istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ani że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa wymienionych przez skarżącego (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ms]